

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

TINĂR ÎN AGORA

MONUMENTELE UNIRII

MIHAI VITEAZUL — tapiserie
de Ena Strănuș, adăpostită de Muzeul de artă din Oradea

Statornicie

În satul meu din Transilvania, un lăran a vrut să taie o saletă bătrână. A chemat un vecin, de-al lui să dea și el cu secura. Dar acesta în loc să vină a alergat pe la alții, cum că Lazăr vrea să taie saletă. Au ajuns să se plîngă și primarului. La mijloc era culbul unei berze. Tineau oamenii la ea pentru că era singura barză din sat și pentru că le spunea cînd vine toamna, dar mai ales pentru că venea în fiecare an în satul lor. Intrase în inventarul oamenilor ca și aerul. O așteptau la fiecare semănat de grâu, bine c-a venit și anul acesta, ziceau ei bucuroși c-a mai prins o primăvară. Vine și azi. Saletă, putredă și bătrînă, îl ține culbul, sprînjinită de un par gros.

Copil le auzeam cum luncă, alături de altele de prin nord, cu țipete scurte peste vîi, le bănuiam cereurile largi în singurătatea înălțimilor. O aripă moale și rece ducea chemările de-a lungul dealurilor roșcate.

Pleacă și se întoarce cu exactitatea unui ceasornic. Măsoară timpul și spațiul. Poate că și iubirea pentru un anume loc. Ați de statornicie încă par a fi de aici și nu ne părăsese decît pentru a se convinge de tristetea unui anotimp trăit departe. Dacă n-ar pleca ar trebui să avem prea multe și-am fi lipsiți de această plecare ca un cîntec în monotonă învîrtire a zărilor planete.

Zborul lor îl auzim în suflet ca pe o pală de vînt. Le urăm-ri-m o ochii pînă ni se țopăse privirile. După ele rămîne un gol de o clipă. Pe urmă se pierd în banalitatea sau importanța vieții de toate zilele. Cine știe vîntul, în ziua aceea se poate uita pînă dincolo de marginea la care ajunge de obicei ochiul omeneșc, de unde se mai zăresc puține lucruri. Uneori numai viața și moartea.

Din înălțimile lor pămîntul trebuie că se vede rotund, frumos și stăpînit de pace, în culori albastrii ori verzi, cu toate acestea diferit, de vreme ce preferă în fiecare an același loc. De undeva, de jos, le urăm-ri-m arcul tăiat pe bolii, curebeu tirziu cu capul în alte emisfere. Ne învață cu siguritate ceva. Unii dintre noi im-bătrînesc sau mor de-a binelea pînă ce știu ca lumea aceste lucruri. Căci de la păsări am putea înțelege multe despre statornicie, iubire, drumuri și iubire de țară.

Fiecare patrie își are păsările ei. Statornicie și călătorie. Poate că la fel de frumoase și cu aceeași glasuri. Ale noastre, unele, s-au ridicat iar și s-au înstrăinat pentru a călătorie de o iarnă. Vor reveni în primăvară curate, obosite și gălăgioase, în locul de care nu se pot despărți.

Cornel Nistorescu

PROTOCOLISM ȘI SINCRONISM

Un deschizător de drumuri:

Constantin Brăiloiu (I)

Se vor împlini, la 20 decembrie, 20 de ani de la moartea muzicianului-savant Constantin Brăiloiu (n. 13. VIII. 1858). S-au împlinit în luna august 50 de ani de cînd a pus bazele Arhivei de Folclor de pe lângă Societatea Compozitorilor Români, „puternic centru tehnic bine înzestrat, de culegeri și studii folclorice” în care sînt depozitate o parte din comorile artistice ale poporului nostru.

Descendent al unei familii oltenesc, critic muzical respectat (și chiar temut în Elveția încă din anul 1911, cînd nu împlinise 18 ani); compozitor „cu suflet de folclorist” — cum îl considerau criticii francezi, după debutul său, la Paris, în 1912, cu lucrarea *Trois poèmes arabes*; critic muzical, începînd din anul 1914, la București, „unul din primii critici muzicali cu pregătire de specialitate”; fondator, alături de rînoscutul șef de orchestra elvețian Ernest Ansermet, al Societății compozitorilor contemporani elvețieni, la Geneva

Fiul

Fiu al istoriei mari,
O mică amarnică te alege,
De o mie de ori răstornă ea
leagăna!

Pînă pruncul nevăzător
Ca oricare altul,
Nu mai vrea să cadă,
Si nici să plîngă,
Ci se răsteste la ea!

Fiu al istoriei mari, nu te mira
Că numai foarte tirziu
Te strînge la piept și te sărută

Le dreptul inimii și în frumusețe,
Cu oazele ei te arde,
Si bazele ei sint marginea
Rînilor tale!

S-a chinat și se chinuie
Să-ți dea intrupare
Din pămînt, din cuvînt.
Cuvîntul și-l secătăiește curînd,
Și-ți lasă pămîntul!

Fiu al istoriei mari, Flămînzind și nedormind de rău
Maicei tale amarnice,

Fără casă,
În nodul tuturor vînturilor,
Cu apa vîltoare pînă la umeri,
Piinea de la gura ta,
Gălăgioasă și caldă,
O gonestă, o-ntrăbă fără cruțare
Cit și-a tocit căciilele pînă
Să ajungă la tine,
Tu, care, ca fiu al istoriei mari,
Omeneste, cuvințios și cinstit
Încerci s-o mînînci.

Constanța Buzea

A fi scriitor

PLANETE

În genere se admite i-mediat că nimeni nu poate fi bun mecanic, farmacist, pianificator, momos, tapiter, mar-gistrat, plăpumar, pavagiu, ar-heolog, profesor, pilot, fizician, contabil, comerciant și nici ba-rem colector, coafor sau fotba-list, fără o prealabilă pregătire specială. Dar, în schimb, oricine crede că poate fi scriitor, dacă a ocupat cu literă o cantitate de pagini albe. Probabil și fiindcă oamenii citesc de multă vreme pagini, sute și mii de pagini, peste care n-a trecut niciodată aripa vocației sau măcar zefirul unui talent. Dacă numai cu am-bitu sau bunăvoință, fără stu-dii și practică (deși la capitolul numit literatură, pe lângă muncă

și avut cultural, se cere cu prio-ritate chemare, multă chemare) s-ar vrea cineva atestat econo-mist, geometru, stomatolog, in-giner sau avocat și ar pretinde să fie titularizat ca atare, apoi acel cineva ori că ar fi luat în de-ndere ori s-ar crede că e vorba de un ins neîntreg la minte. De ce însă credința, totuși, că oricine poate fi scriitor, dintr-o dată, mai lesne decît ai lui în tramvai sau decît ai scutura de scrum o țigară?

Să istorism niste mai vechi scene, edificatoare. — Lucrînd cîndva la o revistă care-și insta-loase redacția la al doilea etaj

Ion Caraion

Continuare în pag. a 6-a

CRONICA EDIȚIILOR

O ediție monumentală

1. Este fapt recunoscut că nu avem încă nici un mare autor român clasic cuprins într-o ediție integrală și re-alizată după cele mai moderne cuceriri în domeniu. Au fost și sint întreprinderi în acest sens, cele vechi s-au oprit însă la jumătate, cele mai noi, o parte dintre ele, sint în curs de finali-zare, dar nu poate fi multumitor ritmul lent în care se realizează.

Dintr-o serie planifi-cată de marea editor care a fost Peripetisius în 20 de volume a operii lui Eminescu au apărut, într-un rîstimp de aproape patruzeci de ani, 7 volume. Din Odobescu s-au tipărit pînă în pre-zent 4 volume, din Ibrăileanu 6, din Gherău 5, din Sincai 4, din Cantemir iarși citeva, aseme-nă din Lovinescu, Densusianu etc. Ne referim la edițiile științifice, căci seriile de opere din Sadoveanu, Arghezi, Blaga, Călinescu ș.a. cu toate că unele au ajuns la un număr impres-ionant de volume (30 din Arghezi), nu intrunesc și trăsăturile a ceea ce înseamnă o ediție de referință. Ele, acestea din urmă, sint simple cul-geri, grandioase uneori, ca întindere, dar nei-nsotite de aparatul critic necesar pe care-l pre-supunem o ediție completă.

Cauzele acestei stări de fapt sint multiple, nu o dată mai complexe decît ar părea la prima vedere și nu ne propunem să le analizăm acum. În orice caz, invocarea lipsei de specializati pri-cipuiți în domeniu e cea mai subredă dintre ele. Am mai spus-o și altădată: munca editorului nu-i răspîndită și pretuită cum se cuvine. (În paranteză fie spus, atunci cînd am propus în Consiliul Unirii Scriitorilor instituirea unui premiu pentru cele mai bune ediții din clasici, propunerea abia dacă a intrunit citeva voturi, între cei care s-au opus fiind și critici și istorici literari...). Cu toate acestea, prezentul nostru dis-pune de o sumă de editori de o înaltă calificare cum nu am avut niciodată în trecut.

Academia, Institutul „G. Călinescu”, Uniunea Scriitorilor, Editurile trebuie să-și concentreze forțele și să ne ofere, într-un timp rezonabil scurt, măcar autorii fundamentali ai culturii noastre în ediții complete. Probabil că e vorba și de schimbarea unei optici: monografiile, stu-diile despre un autor, oricît de bune ar fi, nu

● ÎN ACEST NUMAR: ● Colocviile „Lucea-fărului”: Critica de azi și rigoarea metodei ● Participă: Dan Alexandru Condescu ● Paul Dugneanu ● Valentin F. Mihăescu ● Artur Silvestri ● Doina Uricaru ● Poezii de ● Denisa Comănescu ● Artur Bodița ● Marin Lupșanu ● Mircea Brăiloiu ● Mira Lupeanu ● Adinam Frățilă ● Proză de Bucur Grăciun ● Fragmente critice: „Mihai Beniuc” de Eugen Simion ● Mircea Dinescu de Romul Munteanu ● „Ca în romanele proaste” de Gheorghe Pituș ● Cronica literară de Cr. S. Crahmălniceanu ● Cartea de debut de Al. Piru ● Sport

„Pămîntul visurilor noastre”

Însemnările de călătorie și documen-tare ale lui Iorga, reunite sub titlul *Neamul românesc în Ardeal și Tara un-gurească la 1906* rîmîn, în ciuda celor foarte mulți ani ce s-au scurs de la prima lor tipărire, o carte impresionantă, cu vi-branță și confirmate accente proselice. Este greu de spus care din fațetele timpului trăiește mai viu, mai plin în paginile reportajului, răci de-opotrivă de patetic, de inspirat și de tumultuos se redesteaptă aici trecutul, se cercetează pre-zentul și se luminează viitorul acestui, cum îl numește marea istoric, „pămînt ardelen al vi-surilor noastre”, și departe de a fi numai un jurnal de călătorie, cu virtuți informative, cartea lui Iorga se constituie într-o densă meditație asupra conștiinței, asupra sufletului și puter-ilor etern generatoare ale unui popor.

„Un popor — scrie Nicolae Iorga — trăiește și se dezvoltă înainte de toate prin sufletul său, pe care nimic în lume, între cele mai mari și mai mindre, nu-l poate înlocui” și, într-adevăr, ceea ce se pune în valoare mai întii și mai întii de toate în aceste note de călătorie este sufletul românesc, pe care nici un fals și trecător hotăr pămîntesc nu l-a putut împărți, poverii sau ania în substanța lui inalterabilă. Unitatea națională nu este, în aceste texte ale lui Iorga, atît o problemă de piedoarie, cît o realitate imediat palpabilă, concretă, discerna-bilă la oricare dintre amănunte și de întîlnit la fiecare pas, un lucru, cît se poate de firesc, poverii sau ania în substanța lui inalterabilă. Unitatea națională nu este, în aceste texte ale lui Iorga, atît o problemă de piedoarie, cît o realitate imediat palpabilă, concretă, discerna-bilă la oricare dintre amănunte și de întîlnit la fiecare pas, un lucru, cît se poate de firesc,

„La capăt curge Strutul o apă usoară, că unde verziu, revărsată larg în-tre cele mai frumoase zăvoaie de sălcii înfoiate, cu trunchiul modicos, de pădurici tinere și de bogate pășuni. Pare un rîuleț de podoabă care străbate parcul unui magnat. Dar pe undele pu-ține și ampezi călătorește o vechi poveste mă-rețată care atinge pînă astăzi inimile noastre: ea spune despre neamul neînrînt al dacilor, cei mai departăți dintre înaintașii noștri, despre războaiele eroice cu cei dinții ostași ai lumii, cu împăratul cîmînt și stăruitor venit de peste Dunăre, de peste mare, din cetatea stăpînitoare a lumii, cu cîntă despre visurile lui Decebal strămoșul, care și-a confundat comorile în această albte de prunduri și a mers să se îngroape supt ruinele regatului său sfărîmat de un dusman ce nu se putea învinge. Au trecut o mie opt sute de ani încheiați de la jertfa de sine a barbaru-lui acestuia de la care nu vine o parte a ne-amului, precum de la romanii biruitori pornește și limba noastră. Cine se mai poate mindri pe acest pămînt cu un asemenea trecut, care se apropie de a doua mie!”

În Alba Iulia amintirea voievozului Mihai e nepieritoare: „De aici drumul de țară te duce curînd la acea cetate a visurilor noastre, pe care ai-o închipuiți cu ziduri înalte, cu vechi palate, cu biserică mare, prin care toate a tre-cut cîndva, într-un mare avînt de vitejie, acela

Dan Cristea

Continuare în pag. a 6-a

INSTANTANE

Saadi: Bustan (Livada)

În colecția „Cele mai frumoase poezii”, a Editurii Albatros, a apărut recent, în plăcută tălmăcire din limba persană și cu un cuvînt înainte de Otto Starck, o selecție din celebrul poem al lui Saadi, *Bustan*. Nu e de prisos să menționez că limba persană a evoluat foarte puțin în decurs de un mileniu, că marii scriitori ai ei, de la Ferdusi și pînă la Djami, timp de peste patru secole, au dat literaturii mondiale o filleră de foarte mari poezi epice și lirice, dintre care Mos-lehodin Abdallah (Saadi) este și astăzi cel mai iubit liric al poporului prieten.

Datele nasterii și morții lui sint incerte: i se atribuie o existență de peste o sută de ani (1184-1261), pe care o acceptă și traducătorul nostru, care ne-a mai dat tălmăcirii din Hafiz. În Siraz, locuitorii și vizitatorii străini fac obișnuite pe-lerinajele la mormintul lui, de la poartile orașului, lîngă un bazin cu apă limpede și pesti scootii sacri, într-o grădină de chiparosi, aproape de mauseului lui Hafiz, cealaltă ilustrație a orașului rozelor.

Trandafirilor din Siraz, pomeniți și de Emines-cu într-una din *Serisorile* lui, le-a închinat Saadi

Șerban Cioculescu

Continuare în pag. a 7-a

Sensul tradiției: Călinescu, Iorga, Lovinescu (II)

Opoziția între G. Călinescu și E. Lo-vinescu pare frontală în chestiunea tradiției și e un a-devăr de necontestat faptul că în momentele în care se referă ca public-ist sau ca istoric total al literaturii române la tradi-ția națională — în-cercînd s-o reabili-teze din punct de vedere estetic — G. Călinescu va simți nevoia să im-prime demonstra-ții sale accente vădit anti-lovines-ciene. Nu se poate spune însă că această opo-ziție este și una totală, căci însuși terenul dis-cuției reprezintă un factor de apropiere funda-mental, în ciuda soluțiilor radical diferite, cri-terile cu care operează cei doi critici sint esen-țialmente aceleași, Călinescu discuzia estetică de cultural ca și Lovinescu, tradiția la care se referă cel doi e una de natură estetică: numai că unul se îndoiește de existența ei iar celălalt o susține cu fervoare polemică. În acest efort de susținere, Călinescu se așează alături de Ior-ga, nu însă fără a corecta perspectiva acestuia în mod mai mult sau mai puțin tacit.

Deși principial disocia și el între cultural și estetic, Iorga adoptă deseori în studiul litera-

Mircea Martin

(Continuare în pag. a 2-a)

Ionel Teodoreanu: pagini semnificative

După monografia publicată în 1970 și după o serie de ediții — din opera lui Ionel Teodoreanu, criticul Nicolae Cioba-ru a întocmit o nouă culegere la editura Ioseană „Junimea”, sub titlul sugestiv *Cum am scris Medeleni*. O asemenea carte (mai mult o critică) mi se pare bineven-ită, pe de o parte, pentru că înmănunchiază texte pînă acum rămase prin reviste sau repro-duse fragmentat, în care descoperim importante confesiuni și evocări literare, pe de alta, pentru că scoate dintre paginile îngăbenite ale unui volumas din vechea „Bibliotecă pentru toți” (Iarbă), cele citeva cronici sportive, mici biju-terii metaforice, de o strălucire și nu apucase a fi umbrită de inflația verbală, atît de abundentă, cum se știe, în cele mai multe din romanele lui Ionel Teodoreanu. Autorul recentei culegeri și al studiului introductiv ne propune un portret moral și intelectual prea puțin cunoscut, accentuînd virtuțile unui eseist liric, de fapt ale unui poet în proză, de o substanță asemănătoare cu a memorialistului de mai tirziu.

Pentru Ionel Teodoreanu, sportul reprezintă un spectacol, de unde și entuziasmul pe care i-l stîrnesce boxeurul Moți Spakov, dansul pe gheață al Soniei Henje sau calul maiorului

Al. Săndulescu

Continuare în pag. a 7-a

CARTEA CU PRIETENI

George Macoveescu

mi-a fost profesor de teoria literaturii, la Universitate, și eu l-am rămas, pînă astăzi, elev de lună gata să se prăvale-n uliță, de stete trăgînd cu ochiul la ce se-nîmă-n curtea din dos a hanurilor și de cîntec și cu buzele crăpate de sete. Destinul meu îl descoperă și cuprinde, la distanțe egale de timp, în anii cei mai buni, tot așa cum sufletul meu, înecat în cețurile Flandrei, descoperea, tocmai cînd da să se despoie de tristete, blîndețe, fantastice mori de vînt care sint și fantastice cărți ale melancoliei într-o Europă a vînturilor.

Sintem născuți pe valea aceluiași rîrle, George Macoveescu mai aproape de izvoare, acolo unde ciresii și nucii împoră muntii și ninsorile să-i împrumute cu vulturi, eu, acolo unde apele nu mai au loc între maluri și oamenii se-noda-ie sub poveri de arii și poveri de peste, Pă-mîntul fermecat al Buzului și Brăilei, Acolo, toamna miroase a dovleac copt în pietre arse și fiecare om vară în pragul vecinului o căldare cu lună plină fără să ceară nimic în schimb. Cînd George Macoveescu evocă tainele, zilele limpede ale verii și mai ales noile aceluși pămînt, suferința-si scoate stăfăile pe marile lui întinări de dor. Intrăm în timpul dus, ca regii Orientului de odinioară în pustiu, spre a ne întări în credința că lumea nu trebuia bu-decată de la culturi, că merită mai multă iubire și mai puțină trădări. George Macoveescu e un moralist, adică un măr uitat pe creanță, ca să ne amintescă pierdere lui Iulie și aurust, cînd, dac-am fi vrut, am fi putut mușca din miresme ca din faurii. E un clasicist. Ceea ce i-seamă un spirit pătrunzător și calm. În el (și-mi pare rău că n-am putut să mă învețe asta), tăcerea sună zurgălii trăsurilor și forme la încercutul timpului și cînd în-este în in-făsură limbile de argint cu fire de iarbă. „Mi-e dor de marea de altădată. Mi-e dor de călă-toriile sin urtate de pe malurile ei. Mi-e dor

Fănuș Neagu

Continuare în pag. a 6-a

denisa comănescu

Păpădia

Bețivii din fostul palat au dispărut odată cu arderea bărbii bătrânului pictor. (Respirația lor te-mbată fără strop de alcool) Fata asta, iubita ta din liceu, degeaba își blestemă pintecul neroditor ca o păpădie, un copil, cu plăpândeale-i forje, n-ar asfixia nicicând
ura ce dormitează în voi.
Ci uită-te-n jur; fiecare își plămădește cite o cărmămidă și și-o plantează undeva între stomac și creier: unul anunță că se va sinucide la întâi noiembrie altul se unge zilnic cu nămol al treilea are gută tata nu mai este, mama nu mai este tu vei fi, tu vei fi.
Treci într-un automobil la 5 metri de casa prietenilor și nici țipătul, nici singele tău nu le tulbură somnul In ultimul timp o voce suavă tot mai des îți se plimbă pe timpilă:
Întoarce-te la soldații de plumb și la gălețușă răsturnată-n nisip întoarce-te la soldații de plumb.

Tablou de familie

Tata iar a uitat rufele de la spălătorie pe o tarabă din piață, sora mea își trimite singură scrisori de dragoste să mi le-arate triumfătoare, mama își plătește pe furis acatistele (Dă-i Doamne, fetelor mele fericiere pe care n-am avut-o eu)
Așa cum stau pe balcon, scriind pe genunchi, o broscuță a pătruns cu dezinvoltură în casă și nu am cu cine să mă bucur de priveștiștea ei, căci tu te-ai dedicat morții.

Izgonirea din paradis

M-am săturat de tine pină-n gît, imi striga și vroia să mă mătore-n grabă din apartamentul pe care nu l-ai plătit niciodată, în timp ce în fiecare dimineață băteau la ușă trei fete: una cu nume exotic, alta cu preumprări asculte, ultima stînd să trăiască pur și simplu. Dar unde să plec: tinerețea mea e sidoma lăzilor de gunoi în care nici țigăncile nu mai cotrobăie, iar poezia s-a declarat ținut închis și aplică strict legea lui Molhai. Du-te-n parc, mi-a zis, întocmai cum balborosea bătrînul paznic de cimitir pe cînd mă plimbam de mină cu primul băiat: „Dragostea se face prin parcuri!”
o noapte și plouă, prin aerul decolorat călătoresc pe o lebădă uriașă de-a lungul autostrăzilor pustii, nici o lanternă nu licăre, de zece ori împung nervii fiecare particulă de aer, gata să prindă orice undă venită dintr-un nou paradis: creierul meu excitat e o cursă de șoareci.

O cascadă de copii adormiți

Din plutele fetei firave pornește pe apele aurii O cascadă de copii adormiți; un mic tril li se prelinge pe la colțurile gurii-nredeschise și plutesc chirchii, tinjind parcă după pintecul mamei prea de timpuriu părăsit. Eu îi aștept pe mal să-i car pe rînd în camera plină de șuruburi, puiule, lămpi de tranzistori și cuie. Oare el, cînd se va trezi, nu va confunda muzica somnului lor cu zumzetul foilelor de staniu din condensatorul răsturnat la capătul patului?

artur bădița

Poem

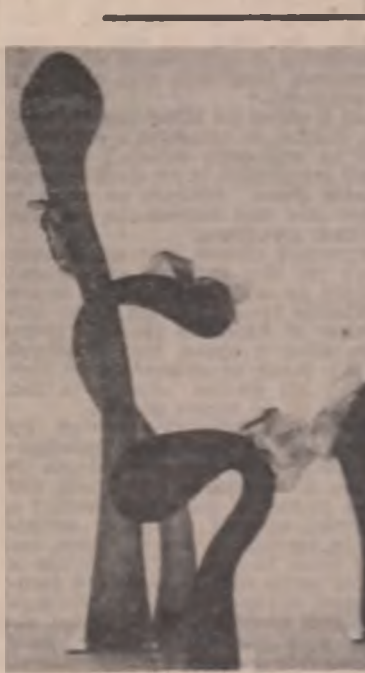
E undeva în marea cîmpie de singe insimind legea unicul său adevăr ultimul sunet ce o clipă înainte nu însemnase nimic
asa că sună oh sorbită în vocea ca moartea prin tufe cu ghimpi în săruturi
asa că poți reveni în locul acela multiplu
ai cîntecului ce încă se presupune.
* * *
Mai duce decât toamna, larăși văd patria.
Departe de a fi boare, respiră
Să mă topească și să devin în limpezimea ei vers.
Libertatea se dăruiește apelor ninsă.
Răbdător la frig și căldură,
patria e singurul oracol pe care-l consult.
Aici lumea se poate infaptui.
Este infaptuire.
* * *
Scrii și litera se face fruct în iarnă, oricit de aproape ar fi contopirea. Frunziș de cuvinte înăuntru. Ascultă cum răsar în lumina din miracol
Pleacă din tine în fiecare seară ruri de pășări străvechi; să poți sorbi în gînd, să vezi lumile la plural, toate în cite clipește un înțeles, tu născut pentru o singură zi la fel de audibil și la fel de muzical să exiști cit se poate de liber.

Alt cîntec

AVEM de vorbit despre Fapte. Lumile între ele se ating ori se sparg. Iarna durează șiruri de ani. Lumile trec peste care ca amîntri. Pinea se rupe frătește. O gustă fiecare străin. În ceas de repaos, suraz.
Și picătura din noi umple o mare.

Alt cîntec

AVEM de vorbit despre Fapte. Lumile între ele se ating ori se sparg. Iarna durează șiruri de ani. Lumile trec peste care ca amîntri. Pinea se rupe frătește. O gustă fiecare străin. În ceas de repaos, suraz.
Și picătura din noi umple o mare.

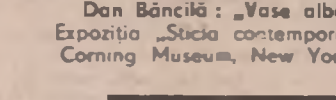
Dan Bănciță: „Geneză”
Expoziția „Săcua contemporană” —
Corning Museum, New York, 1978

marin lupșanu

Munte invins

Tot mai rar usucă mama noastră țărâna albe cămăși de in pe oale-rază de soare, sau plecată fii cîmpirii spre munte să-i măsoare puterile, să-l doboare.
Neam cîmpănesc care se-a văzut niciodată munții, țărani izbind cu privirea pieptul stîncii în care stau vulturii însurubăți odinc de porcă-n zbor și smulge munții din pămînt. Ca e gheoră țărănească privirea din teacă

Dan Bănciță: „Vase albastre”
Expoziția „Săcua contemporană” —
Corning Museum, New York, 1978

insingerată revenind în motă. Pornește țărâna moșoarele brațelor vinjoase ocolind muntele de jur împrejur, și smulg cornea izbindu-l peste oase de se retrag izvoarele-n păduri.
Ca Decebal este mama muntelui de care vă vorbesc se-njunghie singură cu propriul izvor, oală de vultur venind rostogol opresc din cînd în cînd cite-un motor. Invins, din toate izvoarele horticăie muntele poduri încordate vers infiori
din măruntăle sale pietre lingă pietre ca e cămășă de zale.

Dezbracă țărânișul se-șepete albastre la riu fierbe apa dogănită pe pieturelor lor masive în care zvîcnesc inimi ninsă în boabe de grîu.

Caii-putere

După ce prinde rădăcini în brazul erășului țărâna înăr și adună pînă-n zădărie însemnății și cîi-putere care țărâna ca bătăie beznă. Viste de oare nu a aspră
pe cămășă de in, retunde patele de alai — oșameni galbenilor scopi la învătă cînd țărâna are piugul mestei de la ze. Ușor, ușor de la fi învătă pînă în să bonă cîi-putere pe pînă, să-i învătă în și să-i ridice pe două picioare. Ușor, ușor se-mămărează usul în limba erășului și se proclamă pădure. Izvoarele-n usină țărâna pînă cînd respiră hăghăoia ma generos, mai blind.

Întoarcerea

riului către izvor

Vine des muncitorul tînd oază, la țară, își lasă genunchii într-un lan de oază și se prăbușește în mireasma oăzilor reci unde mama noastră țărâna păstrează cămăși aspre de in cojeace din berbeci. Pîni albe învelite în ștergare de nămol, decorațiile țărânișului din oțelul rădăcii mandali și singura fotografie a bunicului: Pinea, înaintea de moarte, pe cal. Răscolește muncitorul cu gîndul declunite caplărie, zdruncină somnul fetelor răsăre-n satul străbun cu biserică de lemn și păduri de alun. Și toate întineresc însemnă drumul arășului, în arsele țărânișului țărănesc singe de muncitor chiar docă rîul se întoarce la izvor.

Motto:

Auzi, corbul trăiește patru sute de ani:
a mai rămas din surorile Maialului o masă de droi întepenită în ciment. E ruginită și florile răscuțite pe vremuri în jurul picioarelor în simetrie diagonală — cite mai sint — și ele ruginite, abia se zăresc pe sub burta mesei la care încăpeau de zilele Maialului patruzeci de meseni. Lemnăria surorilor stă putredă pe sub pămînt, ce-or fi dus jos în celălalt, o fi căștat, ce n-au dus stă între rădăcinile ierbi loalită cu scheletul turnului pomierilor, ce umplea pe atunci pînă pe unde poiana intra în Pădurea Spinzurătorilor.

Masa, aplecată, cu colțul dinspre întinderea Maialului ridicat ca o streășină întoarsă de vînt, singura existentă amintind de zilele Maialului, sună întinșat ca și cînd tabla ar fi dublă, la-bele cînelui doamnei Lola Lenz bat pe fața înclinată, apoi animalul țigrit zboară pe deasupra unor tufe de iasomie se desface sub pieptul adînc și cînele trecind se duce-n josul șanțului, strîns cu picioarele din față între cele din spate, întinzîndu-și apoi, năstăpălit de repede arcul sîrui. Mirosul doamnei se răspîndește în direcția vîntului, către Pădurea Spinzurătorilor, amestecîndu-se încet cu frunzele stejarilor și acele primilor pini. Este mirosul creioanelel Faber și a cutiei în care au stat ele pînă au ajuns muci nefolositoare, acel miros cu încă ceva, ceva al ei, poate emanat direct din porii doamnei Lola Lenz, ceva cu care se născuse și de care ea nici nu era conștientă.

Cînele apare din dînză șanțului ce desparte acum poiana înghințid în adîncul său o conductă argintie, bate în locul în care doamna-si întunde degetul înmănușat, apoi arcul trece pe deasupra îndoindu-le nulele lăstărișului cum un vînt adunat într-o scorbură și răbunfuit deodată ar apleca o singură tufă.

În capătul dintre Fintina Hoților, doamna Lola Lenz nu se vede mai mare decît cînele, cum se zărește cu mina întinsă; îl oferă poate mîncare dintr-un pachet desfăcut, hirtia acestuia, luată de vînt întorcîndu-se într-un zigzag spre masa de droi.

Toamna, pe vreme rece, masa se acoperă de brumă, iarba la fel, păsările stau țepene-n crenți, mișcarea doamnei și a cînelui pare nefirească, cînd se opresc, tăcerea înaintează din toate părțile, totul atînteste răzazul acela și-l crede intrat definitiv în vînsie. Dar, deodată, cînele tînteste în prelungirea degetului din mîna surle, vîntul aduce parfumul pe lingă șanțul conductei și masa brumată oprește pe colțul răsucit o bucată de hirtie roz, mirosind a ceva amestecat, parfumul acela, mîncarea și cînele.

De mai bine de douăzeci de ani, poiana Maialului, pe soare, pe chiciură, pe ploaie, tace paralizată cînd pașii doamnei fonesc, amestecați cu salturile cînelui, bubutul tablei, vibrația lăstărișului, tot seara între orele șase și șapte, iarba poate, înainte de amurg, poate după ceaurile patru.

Cînele acesta-i altul, nu-l dozul negru, de acum aproape douăzeci de ani, nici lupul canadian. Este altul, un animal de oțel, țigrit, res-

Dan Bănciță, Al. Rocoviceanu: „Vitrul”
(Hotelul tineretului din Costinești)

lingă rădăcinile

pirind duritate și atașament fanatic. Mai în urmă, cam cu două decenii se terminase carnavul burdioazelor din ploaie și lumea se pregătea de prima dimineață a Maialului, punînd în cărtoadă și cărțile calei, miei și bătură. Era noapte și luna se lovea năucă de copierii, de cosuri, de turnul cetății, le ocotea pînă la urmă și trecea mai încolo, numărînd măselele puilor de lupi.

Lingă zidul înalt al porții doamnei Lola Lenz, de unde se îngurubau scările ce urcau pe rînd la două caturi și apoi în pod, într-o nișă din zidul gros, cu picior de contrafort, seara, după ce burdioazele ostentive se desprinseseră din cerc, către case, acolo-n nișa aceea lămpasele jucătoare ardeau din cîioale luminărilor, lipăind lumina peste bolovanii plouatului în dunzi și plaze. Burdioazele puseseră lubențele tăiate cu cîrțile de mîști, unele peste altele astfel că întreaga nișă lumina ploua și-ncepul gropanelor dintr-un loc de unde niciodată nu pleca lumina spre întinerul nopții. Broboadele și lile spînzurau pe marginea zidului pridvorului și Leonora cu Șapte puteri le aduna în tăcerea nopții, suindu-se pe pridvorul cel mai înalt de gropane, pridvorul casei doamnei Lola Lenz, pe grăpene, pridvorul casei doamnei Lola Lenz.

Vioara lui Neculț Mutu căzuse deodată, rostogolită pe scările întoarse pe după zid, cînele cel-i stiușem primul în casa aceea sărî zidul și mirosii vioara dîndu-i ocol, cu grîlă, chiar cu precăuție, apoi deodată se apropie și ridicîndu-și piciorul umplu cutia cu o urină din care lumina lămpaselor delușea aburi răspîndindu-se în răcoarea nopții.

Adunaseră atunci toată încercătura de broboade și de fi de pe zid; Leonora, cu sort în față, băgă cînele în pridvor. Șapte puteri se aplecă peste zidul gros și o privi ca și cum ar fi întrebă-o ceva, sau ca și cînd ar fi lăsat un gînd numai în el, fără să-l mai zică. Închiseră poarta și începură să încerce căroaia cu măruntisuri, cu tacimuri și căni și farfurii și apoi, mal într-o parte cu oale și sticle.

Dincolo, la Frobol, Coțășișen bătea picioroanșele de lemn, înalte, vechi de la taică-său, înalte cit stobosul lui Brudăr. Le bătea scuturîndu-le norocul ce se adunase cit umblase toată seara pe gropane, anunțînd din vreme ziduri de porți, începutul zilelor Maialului. Frobol scoțea cite ceva și punea în căroaie, iar întra și iar pune ceva și tot așeza ce aducea, parcă așa-l era scopul, ca cele ce le duceau la Maial să stea întepenite și să nu poată aluneca nici dacă ar fi scăpat căroaia-n jos, pe drumul Ciocra-cului.

Cărăbușii zumzăiau în jurul nișei unde mai ardeau citeva lămpase. Peste casa lui Bozhea trecu un cîrd de rate sălbatic întorcîndu-l pe Mihai pe partea cealaltă, cu fața către Vlache. Miroșea a pămînt, a răcoare de lut, intrat în moartea nopții și lumina lămpaselor tremura peste ploaie plină-n fintina lui Si.

A lui Susareno, întoarsă din ploaie, după ce jucase ca turbată-n jocul burdioazelor, acum stătea în fața unei oglinzi; era goală și-n casă nu ardea lampa, lumina nopții intra-n odaia ei pe geamul ușii. Înima-i zvîcnea în piept, pe șira spinării și șiroia sudoarea, prelungindu-l-se pe pulpe, pînă sub călcie. Gîndurile i se adunau ca un roi în jurul stupului, le alunga, dar ele stăruiau către miolocul căpătîinii, o vedea mereu pe Lola Lenz, o alunga, dar ea venea în felul acela cum se visa și ea de-o vreme, ace ascuțite năvălindu-i pe magnetul creionului.
Ion al lui Susai, finu-său, trezit de furnică-tura puricilor, trezit nu pe de-ntreuz — copil cum era — căzuse și el răpus de oboșala din

teatru

t O scrisoare pierdută
Impună propriile libertăți de concepție și interpretare. Există astfel un „fines” al fizionomiei eroilor și al comportamentului lor (pînă la apariția lui Dandanache) care nu dă de bănuț. Nimic forțat aici, nimic rebarbativ, venit din afară. Pe fundalul plat, vopsit kitsch, al panourilor care compun decorul, ei capătă și un anume relief. Dar punîndu-se în mișcare, încep să scrișnească ca niște roți mincate de rugină, adesea exercitîndu-se în gol, iar sosirea lui Dandanache, un manechin demonic, dezaxat încă de funcționarea ambiguă, introduce suprema derută, mergînd pînă la pierderea memoriei și a împietritii, prin rutină, conștințe de sine.
Strălucitor prin invenție și savanta organizare a detaliilor, spectacolul este aici doar prefațat, în limitele înguste ale rubricii. Toate compartimentele sale fiind migăloș puse la punct: costumele și ilustrația programului (Daniela Codarcea), decorul (Dan Jltianu). Trupa de actori a Teatrului Dramatic Galați s-a întrecut pe sine, funcționînd ca trupă. De aceea o vom cita în întregime, subliniind numele celor care, de data aceasta, au marcat un eveniment în propria carieră, dar, mai ales, în conștiința publicului: Mihail Mihail (un Catavencu de zile mari), Ștefănița Pop și Mitică Iancu (cuplul Farfuridi-Brinzovenescu, original și perfect sincronizat), Gheorghe V. Gheorghie (cu al său teribil Dandanache), Eugen Popescu Cosmin, Carmen Maria Strujac, Grig Dristaru, Marcel Hirsoghe, Florin Dumbravă și Vlad Vasiliu.
Valentin Dumitrescu

film

f Eroina de pe Jii
Un film consacrat unei eroine de excepție cum este Ecaterina Teodoroiu presupune de la bun început o mare îndrăzneală din care nu este exclusiv riscul pentru absolut toți cei care participă într-un fel sau altul la realizarea lui. Mărturisim că reamintindu-ne eșecul altui de duros al filmului „Aurel Vlaicu” nu credem prea mult nici în reșita „Ecaterinei Teodoroiu”, mai ales că regizorul Dinu Cocea părea prin filmografia sa destul de departe de un asemenea tip de film. Adevărurile stiate de alții dintre noi despre această fată care s-a jertfit luptînd cu arma în mîna pentru ființa națională a României în primul război mondial trebuiau filtrate cu competență și siguranță, în afara unor amănute biografice, cit și a unor invenții post-mortem, pentru a contura atît personalitatea reală a Cătălinei, cit și, într-un context mai larg, cadrul istoric „fondul” tabloului din care se desprinde aceasta. Scenariștii (Mihail Opriș și Vasile Chiră) au reușit în mare măsură să păstreze un echilibru sensibil între ceea ce erie și ceea ce poate fi adevărat, evitînd momentele naturaliste sau involute legate de prezenta unică, fără precedent, a unei fete între combatanți. Regizorul, Dinu Cocea, a dovedit de data aceasta nu numai profesionalism, dar și intuiție, alegîndu-și bine colaboratorii. Operatorul său, Marian Siancu, nu i se poate reproșa decît că uneori filmează prea frumos, că urmărește prea mult cadrul în sine; talentul său este însă incontestabil.
În distribuție se impune o debutantă, Stela Furcovic, interpretă inteligentă a eroinei principale, cu mari calități actoriaște și cu o disponibilitate surprinzătoare pentru filme. Jocul său interiorizat (exceptînd cîteva „dialoguri” false), expresivitatea și o anumită candoare fac din Stela Furcovic o certă promisiune pentru filmul românesc. Și ceilalți actori, între care Ion Caramitru (care ar merita să joace el singur, fără nimeni altceva, un film), Mihail Meruță, Ion Lupu și... șoferul echipei Niță Anastase-Fifi s-au încadrat destul de bine în concepția regizorală a unui film amănunțit inițial de melodramatic și exces de culoare. Muzica excelentă a lui Ștefan Zoroc și sunetul inginerului Dan Ionescu (am înțeles tot ce s-a vorbit în film, lucru atît de rar în filmele noastre) au concurat la realizarea acestui film-epopee, o incontestabilă reușită în cadrul epopeii cinematografice naționale. Teul acestui film ni se pare a fi fost atît atîns și datorită acestui lucru unele nemulțumiri nu estompează mesajul generos al filmului.
Iulian Neacșu

televiziune

tv Drumuri românești și europene
Se manifestă o tendință notabilă în programele televiziunii de a învinova emisiunile care nu sînt recomandate documentare sau filme documentare. Această formulă generică are avantajul că poate acoperi o mare zonă tematică; un moment de evocare a unor fapte și personalități istorice, o micromonografie a unui oras, o excursie culturală sau o explorare sistematică a unei geografii spirituale, iar, uneori, exemplele nu lipsesc, se întimplă să fie pusă drept paravan pentru un comentariu reportericesc atașat unei imagini care ne arată altceva, astfel încît textul și imaginea nu se întînesc decît arareori. Dar, în cele mai multe cazuri, aceste emisiuni sînt bune și sînt nutrite de aspirația de a asimila realitatea cotidiană, latura umană a faptelor. În această tentativă se înscriu reportajele de scriitor în ultimul timp cele semnate de Anghel Dumbrăvescu, Corneliu Leu etc), în care există o strategie a apropiierii de cotidian, de pulsația vie a faptelor, de stralucim al vîntului, acolo unde ideile și proiectele notabile sînt investite cu autenticitate prin eforturi și muncă tenace.
Tot un film documentar a fost și emisiunea Valenii de Munte — un vechi centru de cultură românească. Această localitate a ajuns să reprezinte simbolul unei pedagogii culturale și-generis și nu poate fi evocată fără a aduce în prim plan figura celui care i-a dat strălucire și i-a fixat locul în conștiința noastră. Urmărind firul acestor inițiative culturale pe care le-a găzduit localitatea în trecut și în prezent, realizatoarea documentarului, Maria Preduță, a înfățișat biografia marețului proiect al lui Nicolae Iorga. Ne-au fost reamintite multe observații pămîntoșe și cuvinte profetice ale istoricului și cărturarului, unele restituite chiar prin vocea și imaginea acestuia, soase din înregistrările pe care le deține arhiva. Un comentariu excelent, comprehensibil și sobru, dar însuflețit, bine alecutuit și concordant cu imaginea, a contribuit la reușita emisiunii.
O inițiativă bine venită se dovedește a fi reluarea ciclului de emisiuni Drumuri europene. Așteptăm cu interes episoadele următoare, cele transmise pînă acum sînt foarte promițătoare și stimulative, căci, a urmări contactele noastre spirituale cu universul cultural european este un program ambicios și demn de a fi remarcat. Refacînd traseul umanistului Nicolae Olănuș ori învînd colectivul teatrului „Tănădărică” în turneul pe care l-a făcut în țara lui Erasmus, Aristide Băhule se dovedește un reporter perspicace, iscusit, moderat și străbutor, avid de informație și nouăți, delectabil și aplecat spre arhive și locuri în care spiritul românesc s-a afirmat prin faptă culturală. Fără a refuza delicatele turismului modern, autorul reușește să înalțe stacheta emisiunii printr-o formulă publicistică în care îmbină rigoroarea informației și sufletul patriotic al comentariului, prin strălucirea de a pune în evidență asprăția constantă a culturii noastre spre dialog, comunicare și integrare în spațiu universal.
Grigore Georgiu

bucur crăciun

ierbii...

capătul serii: o văzuse doar cu-un ochi; era rămas în visul ce-l ducea-n Kerol; legat de sanie, Burcul, clinele lor îl trăgea și-l aștepta acolo taică-său care murise-n ultima zi de război și prima zi de pace, în mijlocul Berlinului; îl aștepta să moară și pentru el, că să știe și el de ce nu vine taică-său, de ce nu-l văzuse vreodată. Taică-său era lângă o fântână, pe lângă el erau cail împușcați și morți, scotea apă cu o găleată, o găleată de pinză și cail, zeci se aundau și-l cereau apă; îi priveau și dădeau așa din cap, cum dau cail și ziceau dind așa, dă-mi și mie o gură; altul venea cu butul și altul îi lăsa loc la vadră, își da butul mai în margine. După ce băură, cel nemorți de tot, dădu apă și celor morți, ducându-le vadră sub cap. Dădu ochi cimpului și ajunse lângă sania lui Susai și-l zise să deshamo clinele, că l-o fi și lui sete și Ion îl desfăcu. Clinele se uită înspre cimpul plin de cai, dar când se întoarse sări în ritul lui taică-său și-l trânti, apoi îl mușcă, pe ritul, de urechi. Înainte de a muri, Susai se uită la cline și-și sculptă cu greu. Se sculptă mai mult pe el, prelingându-i-se o spumă sîngerie pe rubesca asudată.

Al lui Susai o văzuse pe maică-sa; o visa și pe ea, așa cum o văzuse cu-n ochi, sau visind o mai vedea cu-o jumătate de vîz. O văzuse și nu înțeluse de ce poate vedea tocmai așa ceva și se-ntoarse-n vis, poate altul, cu totii ochii, aruncîndu-i pe cîțiva și mai în față, mai înainte de unde ajunsesse pînă atunci.

În maiul lumea mincată și băută se trase sub soor, la umbră, mîndrînd și vorbind prin somn, chemînd în vise, de undeva pe cîte cineva dar și mai rău ca-n viață negăsindu-l nicieri. Unii

vorbeau cîte ceva ascuns în ei pentru întreaga lume și-ntreaga viață, lucruri grele lovind în nu se știe cine, poate-n cel ce visa alături.

Berlele stăteau sub crengi de brad, în răstoaica pirlului din spațiile tufelor de iasomie. Dogul negru mirosea talpa cuiva, un pictor alb, descălat, de dincolo de un trup care se încălcase de cosuri și de panase, o arămadă de fructe.

Burdloazele dormeau laolaltă, lângă ele broboadele și lile așezate în dreptul fiecăreia miroseau a seu de luminare, a catapeteasmă sau a candelă veche. Tăbăroii își ascutea brisca cu prăzele de os verzui, îmbrăcat cu haina și purtînd pe cap sapa sa cafenie, pe-o parte, de te mirai cum de nu-l cade la cea mai mică mis-care.

Apăruse ceva, odată, întii se zicea că apăruse în curte la Si, apoi au căutat la al lui Irimie, apoi au luat-o de-a lungul malului groanelor și s-au oprit la Ștefanel al lui Brudăr și Tăbărul a intrat atunci în pod oină la mijloc într-un colțon, într-o strîmțătură unde crezuseră că s-a ascuns, că Irimie mai îi și strigase că-l vede. A intrat pînă la mijloc și nu tras să-l scoată și n-a leșit decît dimineața, din puterea lui doar, începînd să poarte haina și vara și după o vreme nedespărțindu-se nici de sapcă. În ziua ace-lui maiial pe la cinci după-amiază, Leonora o căută pe Doamna Lola Lenz și Șapte puteri începuse să le zorească pe burdioaze la îmbrăcat.

Cearurile trecuță lute, tin minie că lumea s-a întors mai înainte decît se știe — că niciodată nu se pleca înainte serii, se sta înăstă noaptea și se făceau și colibe din crengi de brad. O căutaseră totii, scotocind tufisuri și văioare, însăntînd adinc în Pădurea Soluzantilor, cearurile fuseseră și nu dădeau de nimeni. Burdioazele așteptau năuce în mijlocul poeziei, prinse de mîini, gata să înceapă.

Dimineața, la cinci, leșeseră pe malul eroane-nel. Venea soarele și din varșite se se mai vedea focul, doar tremura cerul desăvîșitor lor îndoind marginea măsurii. Soarele venea de-a dreptul pe apa rotoroată de coloranții fabricii lui Zermă, așa adăcea și soarele sore eroane și crămezele nesfîrșite de soare. Mășchii, trămezi înainte, ca năste așuberruri pe care soarele orbea.

Doamna Lola Lenz, descultă, apropiindu-se ca-ntr-o furisare, de urmele curți fusese în denărtare mai mult o umbră, un lăstar de oroză aplecat de vînt, pîndind șobolău unei om. O văzuseră printre coccenii uscăți, desbătute; piciorarele înșirerate, rochia roșu strălucind în urmă fină, minile și ele strînse și înșirerate, fata răvășită și corul desăvîșit. (Așuberruri-năste).

Vîntul adăseseră-n stăruțoarea cîi bătu și-ntorcu ca impozabil acela de parșite ce se-l avea năstă o femeie de pe-acolo, apoi o mai văzu doar petrecînd șobolul înalt, cu piciorarele scurte, aruncate-n aer, de-și-ntorcu ca să poată sări, mai frumoasă ca oricînd.

Trăseseră coccenii într-o parte și uitaseră de ce-s acolo și dorii ce se vedeau printre coloranții lui Șapte puteri, amorții de frîc, că așuberruri de pe-acolo, apoi o mai văzu doar trecuse gardul am mai văzut o femeie din rochia albastră, o femeie atîrnată de zard și înșirată-n lungul groanelor de vîntul înțelit. Miroșul apăsător de coloranții fabricii bătea cîntoșea de cociug peste năboacă cu piciorare surii, lungi și nebușe, năboacă înșirerate, umblată prin cline știe ce margini, poate ca și cel ce alergase-n Prestură după un tren, în noaptea, în clima crezînd că trenul îl vede și stă și-l ia și-l duce, măcar alt, să-l ia și să-l ducă.

mircea brăilița

Construind

Știu: zidurile tot mai cresc
cetate-i fără poartă încă
intră și ies intrigurate viețuitoare ale minții
de le-ai grăbi incremenirea
ca un anahoret al gîntii
s-ar azai din munți lichenii
cum năpădesc floarea de stîncă
și pînă în realități cu var nestîns iar sint
umplute
prin încă tinere ferestre stelele
zarilor pot strînge
ca o pretimpurie miță ideile scîldate-n sînge
și-amesteci iar ca zidarii
mortarele necunoscute.

Și se va ști

Lucrarea sub aripa sorții plîpînd e orășul
pe care-a suflet l-am zidit (oh! mîndrului
de cose de palote și serele de vici
pe unde se strînge umbra întrebărilor)
și se va ști
cum am lăptit estivalul și-am sportat
granitele arhiculare
[ca să alungesc vesel pe străzi
cu nume șinece
amabile popor îl se va ști cum am simțit
fericirea
ca hoji din Evropa-efortat în ultima minie
pe străzi subcarpetine
la prefăcăm în fîmbe (era o clipă-a care
zideam în timp mai decît sădii
de-o-pururi născuți în arba zburătoare).

Remember

lotă și
fioral pierdută: lumina în voi îngropată
picură greu, întâmplările zilei (subîn)
nu pot mai fi niciodată stîmpe în sînge
prin munții de negre-omînti
tece, un cînt sîbilin pentru ultima oară
și vă arăt cum pe creste în zeri
strălucind vor veni să își arde odihna
aștri durerii prescripși și nespus de ușori
ar trebui în elbă mătase ecum să v-ascundă
vermele păcii cu fir strălucind peste vreme
ar trebui să se spele în sine imundă
lumea de gînduri și voi presărînd
pumni de cenuză de crin pe mîrlit pîmînt
și v-amînși mai ușor stratogeme
ca să iubiți fîg teamă ca mine un ultim
cuvînt care sparge cristale în aer — cuvînt.

Psalmodie

Înaltă
palberie vieții tale vei fi descepeit
ca oospete al lumii pe drumuri vicinale
enorme inimi fixe ai locuit dar pierd
sub lujerale nopții trecutul mult iubit
nu peste mult
corăbiile acestei lumi cu marea velă moale
încet și pururi (oh! stagnanță fericire)
vor duce înapoi satanele zale
ale slăbitei ființe, hibridii înfloriți
puberlii tale atunci îi vor cerși iubire
din cer o ploaie nouă cu dulci aerioliti
vo umple iar prezentul cu o desăvîșire.

mira lupeanu

Izbinzi

Rănit, însingurat cocor la soț,
Dorința sa de zbor îi secondează
Pe cei care rotesc vîrduhu-n stol
Și frezometul turturelor brăzdează.
Puterea ne-nteleasă-și rupe corzi,
Dar inima voinții de-a învinge —
Tăvălit mîna vremii de noapță,
A învîrtat în falul ei a plînge.
În faptă tot se va-nalța, desi
Ceva se pierde aminind chemarea;
Un lanț de clipă-l în a spăși
Cînd mult prea departată este zarea.
Dar iar va fi în frunte cel mai bun
Și ochii-nsingerat p-i va ascunde;
Cu zestre bărbătească de imman
Va da pe viață lupulei fecunde.

Mitul Ofeliei

Nu știa, dar parcă plutesc
cu un leșnet de trestie prelung,
prea născă să se-ntelească
lăsa mîngie pînă albastrulele morți,
în care respira mea alba de nor
pîndrune ca umbra
și alungec, alungec...
Pînă într-un-er stăa într-o noapție
și învîrt să clipesc într-un om...
Și apoi, cod norii în apă,
răspîd de nor căldător.

Poveste

Abia mă născuseră fecioară...
Și-am pornit după vînt,
de alintul pietelor mele
întrate serpește în trup,
înțorată ca o ninsoare
pe lăsurii de raze.
Și-am tot mers — nu știa cîț,
bătărele inimi la ascultînd
ca un șifon
negocianea glasului său neșbur,
șoptit de argintul iccoanel...
Și azi am ajuns
lîngă trunchiul gasc de copoc
pe care spînzurată gata să cadă
o bucată de tablă.

Inefabil

De ce-aș vorbi flori?
Petalele se usucă pe buzele-ncinse;
Îți simt să respiri, parîmîm în locuri,
Abt de pierdută din cuvînt.
De ce-aș roști nopți?!
Femeile sfînz la Vama Enigmei sînt orbe;
Vin în călea Cîntării pușin,
Și m-atingi cu roua de zare.
De ce s-ascult munți?!
Bărbații sînt peșteri adinci din epoci de
plătuză;
Lasă-mi pe umeri, pe pleoape ușor,
Ne-nțelesul albastru de dor.

adrian frățilă

Vinător înzăpezit

Plecaseră de acasă la vînat
Ca căldreț eram, ce cal de sînge
Dar am ajuns pe un mal nepămîntesc
Și amîndoi am început a plînge.

Cădea o stea în fiecă cuvînt
Pe gura înflorită de-a învinge —
Erau acolo niște pomi frumoși
Însă creștea în ei numai răcoare.

Și două veacuri am rămas copil
Pînănti două veacuri m-amestător
Un lanț de clipă-l în a spăși
Așa încit nu mai puteau să moară.

Ce vinător mai sint, înzăpezit
De parcă cornul de vîntoare
De unde bat în cer c-un fel de ram
Și cade pe pămînt numai ninsoare.

Geneză

Ce dimineață doamnă se făcea
Peste răcoarea asta tuleră
Din zîmții căreia se înalță
Cuvîntu-nămintat a doua oară.

Cădeau încet cortegi de lumină
De parcă cerul renunța la nimb
Zvîrlindu-i omește ca pe-o vîmb
Și mulți din noi atunci făcură schimb.

O, se vedea dincolo de privire
Se auzea ce nu era roșit
Primise piatra darul să respire
Și acripi lîngă umeri s-ou ivit.

Și presăra deșertul munții roși
De mare și vînzării fără de număr
Pe umerii aceia lunecoși
Și-n dreptul frunții mai creștea un umăr.

Cum suie frunza

Arzînd memoria cenusii
Furnici devora transalării
Vai înălța iar turle albe
La baza umbrilor subțiri.

Oricît de orb aș fi neantul
Însură numerele roase
Pe fruntea mea, pe ochi, pe trupul
Cu forme vii și cuvinicioase.

De-ar fi să plîng aș plînge numai
Că n-am avut măcar răbdare
Să urmăresc din rădăcina
Cum suie frunza lîngă soare.

Cea căzătoare, căzătoare...

Cîntec
Cîntecul are conturul singelui meu
Dacă-l simțiți arzînd în depărtare
Nu vă loviți de marginile lui —
De multe ori împrăști răcoare.

Rupeți pe buze înțegede zăvoare
Și veți iubi sub clopotul marin
În loc de păsări forma lor de aer
Pe care insumi am sultat pușin.

Desene de Nicăpetre

Aurel M. Buricea: „Septembrie”

Scîldată-n sîrbătoare
eglină verde prin care treci
vîntărită respirația ta
în miez de noapțe

din acest arbore confluent
de la marginea somnului
rupe fără miță rupe
o craangă de singurătate
și-n crucea vîntului sădește-o

stoluri de grauri vor sorbi
boabe de lumină amară
o, plînsul tău întunecă lumea
și peste frunze toamna dansează
cu pași de foc

iată timpul scriind poema tristetii
cu singele meu melancolic
pe aripi de fluturi căzînd...

Constantin Stan

plastică

p

Evoluția lui Mircea Ciobanu (Pictură, Galerile Căminul artei, nov.-dec., a.c.) pare să fi fost condiționată de o afinitate cu o anumite linie a tradiției picturii noastre de secolul XX. Nu te poți opri în fața pinzelor sale fără ca, măcar involuntar, să nu te întorci cu gîndul la carnalitatea, la densitatea coloristică a lucrărilor unui Petrascu. Greutatea volumelor, înscrisura lor densă într-un spațiu în care conturele par a se desprinde cu greutate unele de altele recheamă, pe de altă parte în memorie, numele lui Corneliu Baba. Aerul general al picturilor îi se pare cunoscut și, totuși, ceea ce frapază, este o puternică notă de individualitate. În fața soarelui, artistul pare decis și personal, hotărît să se confrunte cu sine însuși, fără prea multe menajamente. Interesat mai ales de a face, adică de acțiunea creatoare energică și voluntară, fapt subliniat de încărcătura de emoție transmisă direct, fără filtrări excesive, pînă în pictorul este, se pare, ceva mai puțin atent față de modul cum face. Sper să se înțeleagă că această din urmă afirmație nu are drept scop minimalizarea capacității de reflecție a artistului și nici sublinierea ideii că, în fond, el ar fi un teluric ale cărui izbucniri ar fi temperate de asimilarea unor anume experiențe figurative în cadrul cărora (tensiunile, exploziile afective sînt stăpînite și menținute la gradul unor moeniri, puternice, este drept. Tipul de experiență figurativă, coloristică mai exact, despre care

Mircea Ciobanu

vorbim, i-a devenit structurală prin identificare, cu ea, lui Mircea Ciobanu, sau a fost consubstanțială naturii sale artistice. Ca atare, pictorul trebuie judecat mai puțin din punct de vedere al problemelor de tehnică pr care le rezolvă — căci ele sînt în multe privințe comune, cîm am sugerat, cu cele ale unor iluștri predecesori — și mai mult din perspectiva capacității afective și de expresie înșulată materiei. Sub acest aspect el este una dintre personalitățile înțersante în rîndurile pictorilor afirmati în ultima jumătate de deceniu. Fac această precizare deoarece am impresia că, în acest interval, după o perioadă nu prea scurtă de reorientare generală ce urmasse unele perioade destul de lungi de orientare generală — cu excepțiile de rigoare — într-un sens prea bine cunoscut pentru a mai fi comentat, asistăm la tentative valide de revenire la izvoare, de vertebre adică a propriei experiențe prin consolidarea punților de contact cu experiențele figurative anterioare și, chiar, de găsire a electivelor afinității necesare. Mircea Ciobanu face parte din categoria acelor artiști care, mergînd pe o anumite cale, preferă, asertiv pe un anumit constructori consolidările în locul defrișărilor. Momentul ales de el pentru a proceda astfel coincide, de altfel cu creșterea numărului pădurilor, în ciuda înmulțirii mijloacelor mecanizate de tăiere.

Grigore Arbore

muzică

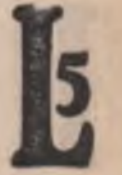
m

Urmărind evoluția unor tineri soliști despre care am mai avut prilejul să scriem, asistînd uneori chiar la debutul lor într-un concert cu orchestra sau în recital, consemnăm prezenta la Atena sîmbătă 2 decembrie a pianistului Vînicu Moroianu și a violoncelistului Eugen Mantu. Dacă Vînicu Moroianu a câștigat îndobobîșit lirism, reușind teme transparente, de un romantism „celest”, spalios, în Sonata în La Major de Schubert; o atmosferă stranie, meditativă, în cele „Trei Preludii” op. 17 de Scriabin; și mai puțin desăvîșită mi s-a părut rezolvarea tehnică a Tocetului de Enescu, unde pianul părea să nu exprime suficient amploarea sonoră pe care o dorea, o imagina interpretul. Este însă evident că talentul și cultura

Ritm: cităț, le timpului

muzicală a lui Vînicu Moroianu depășesc media, și cei care ascultat strădaniile sale de a da complexitate orchestrală pieselor cîntate, îndeosebi Tocetul, își pot închipui o deveniri dirijorală a sa.
Eugen Mantu a alcătuit un interesant recital de muzică românească — de la mult cîntată „Siciliana” de Nottara sau „Dans țărănesc” de Constantin Dimitrescu, la lucrările unor autori contemporani, „Scherzo” de Dumitru Bughici, „Sonata” de Wilhelm Berger, „Colind” de Doru Popovici, un optimist „Dans valah” (solo) semnat de Maya Badian — demonstrînd un plus de concentrare, lăsînd însă nere-zolvate destule asprimi ale sunetului.
● Concertele Filarmonicii de vîncori 1 și sîmbătă 2 decembrie ne-au prezentat un „cvarlet ideal” de soliști: Mădălin Voicu, „Inteligentă schematică” a Aernuțiu, Virgil Simion, „fluiditatea romantică” a Apoi, Ion Voicu, „generalizată ronică” a Pămîntului, Varujan Coghjian, „radiația fierbinte” a Focului. Rareori concertul în mi minor pentru patru vîncori și orchestra de Vivaldi a fost interpretat într-o formă atât de riguroasă și în același timp caldă, strălucitoare: o lume de echilibru perfect din care să nu lipsescă nici un element.
Această rigoare în formă a fost pre-fată de rigoarea în fond a lucrării în primă audiere pe care Nicolae Delușiu a numit-o „Clonetele Alba-Italiei”. Ritmicități ale timpului, pînă în ziua de azi o arhitectură de alături și neruțite: sîrbătoare înțrui și-a găsit, în acest început de decembrie, o nouă și modernă expresie muzicală.

Grete Tartler

A fi scriitor

Urmare din pag. 1

al unei clădiri cu nivele înalte, primesc vizita unei doamne foarte în vârstă, căreia nu-i fusese deloc ușor să urce trei-patru duzine de trepte. Însă... le urcase. Gîfînd. Așa în vîrstă, cum era. Căci singura ne-a spus, iar pe deoșupra și îi arăta, că numără (să fi mințit?) 75 de ani și că de două zile și două nopți scrie versuri pe care musai vrea să le publice „săptămîna viitoare”. Probabil că se observase nedumerirea, căci imediat a adăugat: „Nu numai că le-am scris, dar — dacă vreți — pot interpreta coregrafic și vocal, căci am exercitat acasă, eu am fost și actriță”. Și pînă să apuc eu a-i răspunde ceva, eroina fabulei acesteia adevărate se și invitase printre scaune și mese, împingînd, jucînd, cîntîndu-și plămînuie celor două zile și două nopți de... creație, într-o postură hilară. Cînd n-a mai putut, epuizată, prăbușindu-se peste un cuier, ni s-a adresat scurt: „Ei, acumă le-ați și auzit, le-ați și văzut. Spuneți-mi, cînd mi le publicați? — Niciodată, i-am răspuns. — De ce? — Doar pentru că nu-s poezii. — Aaaa! I-am auzit interminabilul tipăc din genul. Ahaaaa... s-a lansat ea, — și dumnea, și dumnea noastră vazăică, și voi credeți că ălora ale lui... (omitem numele penitentului)... apărute în pagina a treia din numărul vostru de ieri, ălora nu le lipsește vocația, ha? Că alea-s mai poezii decît ale mele, ha?”

Adevărul adevărat este că nu prea era. Dar... Dar iată-mă la un moment dat, cu altă ocazie, în fața cu persoana în carne și oase chiar a unui... autor, succedînd manuscrisului său expediat prin poștă, în toată avalanșa lui de pagini: o salată lîncă de ciupeli din cine vrei și nu vrei, nimic mai mult. „Dv”, deschid cuvîntul, aji mai încercat și alădată ca să...? — Să scriu? Eu?! Da. Sînt recidivist (și-mi face cu ochiul, adică: noi între noi!) — Și ați și trimis pe la nișoi reviste? (Se uită el de sus la mine, îngăduitor, cit se uită, apoi...) — Bineînțeles. Dar parcă numai la reviste... Acum doi ani am scos un volum, domnule coleg, iar anul acesta pe-al doilea. Iată-le! Primiți-le cu autograf!”

Acel domnule coleg eram... eu! Mi-a zăvîrlit „opera” lui pe masă. Opera lui cu autograf. Dar de care nu mi-am apropiat curiozitatea. Într-un fel de suprem efort însă am căutat să stabilesc toată proporțiile de rigoare: „Vedeți, i-am spus, textele acestea ale dv. par seamănă cu ale multor poezii de circulație azi. — Sbaaang... a răsănat glasul său chiar în aceeași clipă. Și imediat: — Bravo, m-a felicitat el încântat. Ei bravo, domnule! Păi asta și urmîrișem, asta am și vrut eu. Și... nu, nu știu. Nevastă-mea o fost prima cu ideea. Pe urmă... dar prima, știți, da, nevastă-mea o fost, că multă vreme nu mă publica nimeni nicăieri. Zice: Fă tu de-alea ca ei. Fă ca Nichita, ca Adrian, ca Fănuș, fă ca Sorescu și ca Ion Caracian, fă ca toți, dragă! Sbaaang... Și-am făcut. Și uite că am două volume, domnule. Dacă nu mă publicați dv., că văd eu că n-am șanse, ce l vî închipuți că nu mă publicați altul? Mă publicați. Nu se există altfel!”

Și a fost profet în țara lui... L-au publicat. Altul, altii... Figurează și într-o istorie a literaturii. Critici ca el scriu și au scris despre poezii ca el. Iar după cite se cum vîntură, domnul coleg este chiar la al vreo șaselea sau al șaptelea volum acum. Mai mult: i s-au dat și două premii. Deocamdată.

Azi zăbovi cu povestirea doar asupra încă a unui caz, despre un mai incredibil personaj. Într-o zi, îmi deschide ușa la redacție o spate de halat cenușiu animînd pe-un fel de jumătate de om, desărit, subțire ca stroma, al fi zis că țîiat în două. Se apleca la dreapta. Se apleca la stînga, flota, plîpîni, se apleca înainte, și iar la dreapta, și iar la stînga și iar înainte. Din clipa intrării pînă-n momentul în care o pleacă, lîindu-și cu el oîr realitatea cit și fantoma, n-o vorbit altcineva decît el, fără interupere, rostînd aproape întocmai următoarele cuvinte, însă repetîndu-le de cite trei ori, ceea ce înseamnă că unele lucruri le-a pronunțat de nouă ori, foarte rapid, foarte asemănător, ca într-un exorcism, iar apoi trîntind uso în urmă — demn, subțire, halucinant: „Mă prezînt, mi s-a adresat, maistrat pensionar X, am 93 de ani, poet permanent, ofiter în rezervă, contribuînt pe cîmă literar, nu public nimic, nu, îmi retrao simbolic toate manuscrisele din presă, din pricina voastră, a beției noastre de cuvînte, vă resping și mă duc la domnul Titu Maiorescu, mă duc la domnul Titu Maiorescu, mă duc la domnul Titu Maiorescu și vă spun, să-l spun ce ați făcut voi din limba română”. Pe urmă — poc! a trîntit uso, dispărînd.

E ceva timp de atunci. Nu știu, pînă azi, dacă s-a dus ori nu la personajul promisiunii sale, dar socotînd în ani, presupunerile s-a îndemna oricui...

Ce se întîmplă, totuși, lăsinîd anecdota? Dincolo de incidental sau de inocente scrierile, dincolo de doza lor de pitoresc involuntar și de particularitatea limitat semnificativă, dar totuși semnificativă, oare ce se petrece în fond cu literatura noastră, cu cititorii și cu minutorii

penei? Păi ce să se întîmple cu minutorii penii altceva decît cu unii izbutesc din ce în ce la mai mari intervale să încredințeze tiparului și altfel de pagini decît de un foarte scăzut interes, așa cum ar confecționa oricine. Simple improvizatii, nu rele, nu bune, cu totul din afara însă a vreunei înzestrări notabile.

Luată și numai ca profesie (deși indeletnicirea scrisului n-o fost, nu va fi și nu este numai aita), „profesia” aceasta nu se alege ca alte, nu, ci ea alege. Asemeni oricîre: spete de artist, scriitorul se naște. Mai cu exactitate: el se naște rar. Totuși ia noi (de voie, de nevoie), conviețuiesc două tipuri de — iată — componenți ai națiunii: scriitorii cu talent și cei fără talent. Categoria a doua este, se știe, mai numeroasă. Tocmai din pricina aceasta și a unei activități fără semnificație, pe care alcătuitorii celei de a doua categorii o deslăsoară obositor, tipărînd literă fără identitate, lădă, stereotipă, hirtie umplută cu zgomot, o! tocmai de aceea mai oricine a ajuns a pretinde că așa poate scrie și el. În definiție, crezîndu-și vorbele, nimeni nu exagerează la proba prin comparație. Căci într-adevăr, așa de fără sare poate cărăci toată lumea N-ar fi însă posibil să auzi pe nimeni din peșonii străzi pretinzînd (imediat distanțele devin distanțe) că ar putea scrie la fel de bine ca Eminescu, Ion Barbu, Caragiale, Arghezi, Creangă, Bișcuț s.a.m.d. Adică la fel de personal. Pentru că în cozorleci insirate ați cel mai mărunț cit și cel mai exigent om de rînd simte fiorul artei, autenticitatea și nervii acesteia, el fiind categoric respins de salinitățile actului de creație. Anonimul vieții întinse resemnat că n-are ce căuta acolo, înăuntru, unde este și unde stă cine trebuie, unde e hor și este enigmă. Dar cum o să încerce o aceeași senzație la lectura multora dintre firavii nostri contemporani?

A fi cult nu înseamnă numai sau neapărat a fi citit enorm sau de toate sau în cit mai multe limbi, ori a ști să vehiculezi volumul de cunoștințe acumulate, redîndu-le cit mai clar, mai fidel, mai relevant. A fi cult înseamnă o imprimă cantitativă de cunoștințe ce le are o personalitate: pe aceea a ta — și de a ști să dovedești că o ai și că este inconfundabilă. Că ea contează valoric. Și că opinia ta e capabilă să așeze densitate, sens, direcții lucrurilor pe care intelectul tău le-a înmagazinat.

Un scriitor fără cultură (măcar literară) e un scriitor minor și limitat. Însă un om de oricîtă cultură, fără talent, nu este scriitor.

Pot exista oameni care au, cînd se și întîmplă să aibă, multă carte sau care au, cînd se și întîmplă, cărți numeroase și au și scris destule, însă cărora le e lipsă talentul. Deși ei pot produce opere de real interes, dacă și cînd o pot, acele opere sînt produse, nu create, fiindcă autorii lor numai de cultură dispun, iar nu și de talent. Pe aceeași autorii, nouă, oricît i-am respectat pentru bogățiile lor de competență intelectuală sau ărhivistică — și niciodată n-am ostent în continua strădînire de a-i respecta — ne este nu greu, dar ne-ar fi de neapătînt să considerăm scriitorii, chiar dacă social și întîmplător mult și cu ajuns ca să facă parte din aceeași breasla căreia și noi aparținem. De fapt, nu și noi, ci... și ei! La capitolul zis al artei literare, ai de preferat pe scriitorul cult, se înțelege, nu pe instruitul nimeni, foarte respectabil poate în domeniul sau în domeniile sale, dacă are vreunul, însă doar atît. Numai atît. Literatura cere talent. Cultura, nu. Dor literatura cere și cultură. Și cite altele încă...

De aceea, sau și de aceea, a tipări cărți nu înseamnă totdeauna a fi scriitor. Chiar căci va-lorose.

Dacă nu se va apleca curînd și realitate, să selecteze și să judece, la criticii și scriitorii cei mai exigenți, emancipați și onest, la competențele cele mai puțin îndolnice, nedespuse către concesi și neomestecînd răspunderile noastre cu relațiile particulare, apoi literatura noastră se va transforma progresiv într-o indeletnicire a mediocrității și lenei de gîndire, într-o agardă de iluștri anonimi emîtînd care mai de care vorbe fără conținut. Ai să poți înlocui pe fiecare cu fiecare, descurajant, fără pierdere și fără câștig, iar indistinția va fi ca pustiu. Poate fi amenințată astfel personalitatea literaturii române. Este inadmisibil să se ajungă a se scrie la un otit de uniform nivel, să se tot pastişeze pastişele pastişelor, să se prelungească și azi, ba citeodată copios, maladii — ca beția de cuvînte și forma fără fond — ale copilăriei literaturilor, pînă acolo încît fiecare trecător să considere că între el și scriitor e de tros în liniște, la oricare din orele zilei sau ale nopții, semnul egalității.

De aceea, din nou, e trebuitor să nu se uite că a tipări cărți nu înseamnă obligatoriu sau totdeauna a fi scriitor. Mai bine o sută de talente reale și neobscutate prin mărunte și diverse și continue sicieli, decît o mie de mediocrități încurajate vinovat, propulsate orbește.

Altminteri, vom fi spuși la domnul Titu Maiorescu...

Mihai Beniuc (1)

Urmare din pag. 1

după ce în Scrieri, IV (1973), Mihai Beniuc a încheiat antologia versurilor sale, el publică în același an volumul Pămînt, pămînt și în continuare: Focuri de toamnă (1974), Rămîne puzuri vatra (1974), Patruia de noaple (1975), Tara amintirilor (1976), Dialog (1977), dovînd că debutul izvorului său liric nu a scăzut. Contestat, ignorat, bătut de furtuni, amenințat de moarte, bătrînul copac rezistă și, în trunchiul său, numărul cercurilor crește. Dacă creștea puțin coaja lui, poezia curge fără dificultate, ca o sevă naturală. Sau cel puțin așa pare. M. Beniuc versifică ușor, introduce nume proprii și citate ilustre în poem, îndoiaie ideea pînă ce ideea apare, la urmă, cu călășul rimei în gură. Volumele se aseamănă între ele și pot fi citite din indiferent ce punct: aceeași elegie aspră același fier roșu răsuci în rama suferințelor vechi, același treceri (de acum previzibile) de la melancolie la agresiune. Uneori în interiorul aceluiași poem.

Mihai Beniuc scrie, în fapt, în două registre lirice. Unul, foarte profund, este expresia unei stări (crize) existențiale. Poezia devine, în acest caz, o definiție perpetuă, o confesiune brutală, a jupuire la reze a meliilor de pe celulele vieții morale. Se configurează din asemenea reluări succesive, o biografie lirică extraordinar de vie, îmbrăcată, în volumul din urmă, „în strai crepuscular”. O formă specială de angosă în fata morții, o răzvrătire și o acceptare, în același timp, mîșcînd a dezbaterii biologice, o implicare cum puțin poezii au făcut, a marșului univers în viața micului univers individual — iată ce se observă la acest prim nivel al poeziei de senectute a lui Mihai Beniuc.

Al doilea registru este acela al evenimentului. Scriind, el redornește bardul încrezător, sfîștos, cu ochii atinși spre orizonturile istoriei. Acolo (într-un poem) este terorizat de moarte, aici (într-un poem vecin) este nepăsător față de neant, electrizat în fata multimilor în mars, tribun (sau tribun) al marilor cauze sociale. Multe din aceste versuri încearcă să dea substanță lirică unor abstracțiuni și nu reușesc, ca scrierile mystice care vor să figureze corporal divinitatea și nu pot. Între cele două registre nu există concordantă. Însă Beniuc este, prin excelență, un poet al disimetriei și al disonanței, al plusului și al minusului.

Portretul său liric este suma unor atitudini care se contrazic. Identitatea iese din îmbrățișarea, cu egală fervoare, a mai multor identități. Autenticitatea tonului înțelege totul (zice Lucian Raicu în Practica scrisului și experiența lecturii, după ce formulează citeva rezerve), pătîrînd cu mare suflu toate locurile poeziei lui Mihai Beniuc, neololind, am putea zice, nici știutele locuri comune”. Se poate, însă locurile comune, repetate răsărit în ochi și în această situație, nu mai luăm seamă la distincția (figurativă) lirică din spatele lor. Misterul marilor poezii este a spune același lucru (despre moarte, iubire) fără să avem, la lectură, sentimentul repetiției.

Cîtă vreme Mihai Beniuc rămîne într-o sferă de relații intime și „dă samă” despre stările sale de existență, poezia are o mare forță sugestivă. Volumul Pămînt, Pămînt începe cu această interogație: „Acesta-s eu?” și poeziile ulterioare nu fac decît să răspundă, într-o mie de nuanțe, configurînd la urmă o fabulosă (încă) biografie morală. Este portretul poetului la bătrînețe. În limbaj biblic, am fi inclinați să zicem: el este tot și totul este el. Existentă care zădărește pe Ana pentru ca zidurile să dureze, este Dacul gata să propășcă cerul cu sulțele sale, este pasărea cu o arapă zdrobită, lășînd dire de singe în praf, este un plop singuratic ce aruncă foi ca niște bani învechiți ce nu mai umblă — și noi înțelegem număidecît că foile și banii fac aluzie la anii pierduți ai poetului în exil.

„Acesta-s eu”, zice M. Beniuc în alt poem (Metempsiboză), după care urmează alge definiții, alte consultări ale naturii pentru a afla acolo un semn, o urmă, o linie a destinului individual. Cine nu este tulburat cînd citește în versuri despre ochii de linx ai morții care pîndesc din pîndășuri, de corbul lui Edgar Poe (așa scrie într-un poem), de soare cu această înzestrare, de lupii care urlă, de moamele de frunze moarte, semne ale unei trecute momente? Beniuc regăsește forța de a spune toate acestea în modul cel mai simplu și mai jalnic cu putință. Iată, într-un poem (Sînt apărut), sentimentul insuportabil al părăsirii, al golului ce crește în jur, al desrădăcinării totale: „Sînt supărat și n-am cui să mă plîng. / Că lacătul din

poartă e năting. / Așteaptă cheia, singur nu deschide. / Și eu de mult am buzunare vide. — / Nici chei nu tin, nu am nici bani decît / Să-mi cumpăr cite-o sticlă, de uril. // Prietenii m-au părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv / Si-aștept cu cupa-n mîna părăsit de mult / Pe cei din alți planeti dacă-i ascult / Vorbesc în graiuri mie prea străine” etc. Unii îl vorbesc de rău, planetele conspiră etc. Sub moviele de foi ale durerii spiritul s'încă trează, gata să ceară tradiționalul dinte al răz-bunării. Unele imagini ale îmbrăținirii merg spre lirismul mite al lui Blaga: „Eu par că-s Pan ce pipăie nate / Cu brațele întinse și cu gura / Însă imaginea grandioasă a morții nu ține mult, poetul o reduce în planul mai sărac al vieții, sub înfățișări tragi-comice. Reapare tema tafasului cu cusca moarte: „Iubita mă urăște că sînt bătrîn bețiv /

Al. Macedonski in spaniolă

Ronda de las cosas

Oh! las cosas cómo hablan Y en paz no quieren dejarte: Madera, seda o metales. Adquierien habla casi humana.

Las cosas muertas pero laten En cada cosa dispersadas, Oh! las cosas cómo hablan Y en paz no quieren dejarte.

Y tanto y tanto ellas te hablan En tu soledad sumidos: Que aun lo que tu alma olvida Te atormenta o te llama. Oh! las cosas cómo hablan.

Ronda de la pequena ciudad

La ciudad te encanta, lenta Con sus silenciosas calles, Con gente simple pero amable, Que ni saben que soy poeta.

La plaza es íntima y coqueta, Y son sus casas sin arcadas; La ciudad te encanta, lenta Con sus silenciosas calles.

En el parque, a su sombra discreta, Do no se cuele la engañoso, Do no se escuchan los pomposos Decires de políticos temas. La ciudad te encanta, lenta.

Ronda del oro

Calor de oro derretido, Y polvo de oro en el polvo, En rebajos pastores de oro, Y en las flores oro prendido.

En todos, en todo fundido, El oro aletea pagano. Calor de oro derretido Y polvo de oro en los granos.

Por el sol caliente invadido, Bajo su encanto, el mundo yace, Y toda mujer hada se hace, Alma hechizada por un brillo, Calor de oro derretido.

Ronda de los gitanos

Caminan, caminan los gitanos, Cuando partieron ni ellos saben, Pero una vez y otra vez parten Urgidos por secretos llamados.

Ojos perdidos hacia lo lejos, Así se vieron, así se verán, Los gitanos caminan sin cesar: Ni ellos saben cuándo partieron.

Siempre en su andar, grandes y chicos, Siguiendo pariendo y muriendo, Siempre hacia el sueño no cumplido, La misma locura sufriendo, Caminan, caminan los gitanos.

Ronda de la ciudad de Indias

Destruída fue la gran ciudad Por el tiempo y su hostilidad: Y sobre su bulir ya muerto Crecen los árboles al cielo.

Olvídalo las calamidades, Grandeza y celebridades: Destruída fue la gran ciudad Por el tiempo y su hostilidad.

Al resplandor de un sol mágico Brillan los perfidos raras, Huellas idas al arcano. De una antigua vitalidad... Destruída fue la gran ciudad.

Ronda del molino

Murmullos y cantos encantados Bajo las maderas se reúnen, Como flautas y como laudes En el molino abandonado.

Todas las pasadas amarguras En quietos caminos se extravían. Murmullos y cantos encantados Que bajo las maderas se juntan.

Y toda la herumbre verdecida Envuelve los acueductos callados, Con sus flores los cubren, invictas, Sobre las aguas adormecidas. Murmullos y cantos encantados.

Ronda de la princesita

En la laguna de Craiovia, Donde fue príncipe Craiovisin, Flota cual llama la princesita Más argentina que un jazmin.

Su trenza se estremece y brilla, Y en su alma llevo pena gris. En la laguna de Craiovia, Donde fue príncipe Craiovisin.

Como un suspiro fue su vida, Su boca a nadie le ofreció, Con su inocencia ella quedó, En esos tan cristianos días, En la laguna de Craiovia.

Ronda de la Ciudad de aquel entonces

En la ciudad de aquel entonces Bajo álamos de sol plateados, Un verde oasis encantado Y aguas que cantan y corren.

En las calles las fuentes y sus voces, Y el beso de flores que embriagaba, Vivía la ciudad de aquel entonces Bajo álamos de plata, soleada.

Los simples incluso no eran pobres. En todos los patios había hornos. Teñían alambros en sus sótanos, Y un vivir eternamente próspero Vivía la ciudad de aquel entonces.

In spaniolă de Omar Lara

REVISTA STRAINA

MAREA PREMIERĂ teatră la Festivalul de la Salzburg 1978 a fost fixată de pe acum. Căci lui Arthur Schnitzler începe cu piesa „Tara înfrântă”...

COLECTIA „LE CHEMIN” revine cu al treilea volum. „Papiers colles” are lui Georges Perros, prezentat de cronicarul culturii Gailmard „Trop-vous”...

SCRITORULUI ITALIAN ALBERTO SAVINIO i-a apărut în colecția „Du Monde Envers” a editurii Gallimard interesanta carte „Hommes racourcis”...

lipisită de pasiuni pămîntesti un om care reușește să învingă multe greutăți. În numele celui lui distribuit...

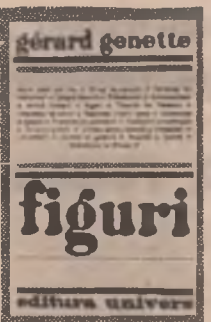
EDITURA L.S.W. DIN VARȘOVIA a scos de curînd de sub tipar lucrarea lui Krol Waclaw „Am luptat sub cerul Franței”...

OLEGERE de „Scenarii” ale lui Karol Libelt a apărut în Institutul de Editură pe care PAX Adunată și prezentată de Dr. Zdzisław Grot...

CELE TREI CANALE DE RADIO SÜDWEST-FUNK (S.W.F.) din Baden-Baden (R.F.G.) au oferit ascultătorilor o „Săptămîna chineză”...

REPERE

Avatarurile criticii structuraliste

După aproape două decenii de agitație existențială, zgomotului și furtii structuralismului par a fi răsunat...

reading, studiu imanent) este însă o tendință generală a criticii moderne tematice, stilistică, genezicistă, etc. Ce diferențiază în acest context structuralist? Atitudinea — spune Genette...

Selecția Angelei Ion și Irinei Mavrodin oferă o imagine fidelă a limbajului dens și a tematicii volumelor „Figuri I, II, III, dar mai puțin a „Criticului”...

Dan Alexandru Condescu

Gerard Genette: „Figuri”, Editura Univers, București, 1978.

Urmare din pag. 1

unul Centru internațional de etno-muzicologie, la Wegimont (Belgia), numit Les Colloques de Wegimont...

Intors în țară în 1914, după o îndelungă pregătire în marile centre europene (Viena, Geneva, Lausanne, Paris)...

Brăiloiu, care contribuie la fundamentarea teoretică a școlii naționale de creație — își formulează astfel teoria...

Pentru apropierea compozitorilor de „melodia patriei”, de arta strămoșescă, era indispensabilă cunoașterea ei, culegerea după o metodă

Un deschizător de drumuri: Constantin Brăiloiu

Științific și studierea trăsăturilor stilistice și compozitionale, ceea ce nu se putea întreprinde decât într-un fel specializat. Așa gândite el...

Iuri Kojevnikov

Versuri despre România

La mormintul lui Lucian Blaga

Imperiile sînt ruine. Războaie-au fost să ne dezbină. În Lăncărăm doar, printre morminte, Izvorul curge ca-nainte.

Mereu, din tîrmeuri demurage, Tot curge apa, viata curge; Pămîntul curge, fără moarte, — Dar curgerile li-s aparte.

În pîmîntului de țară, Poetul mort nu-i chip să moară, Căci în pămînt iubit el zace, Afîindu-și mari străbuni — și pace.

Încopărî brăndafinii groapa Și mierle cîntă, curge apa; Cenușu lui a început Și ea să se preschimbe-n lut.

Izvoru-și mină versuri vlagă, Purînd în murmur vers din Blaga; Și Blaga vlagă-n suflet cerne, În devenire-i eterne.

Mestera Manole

Înalt o mănăstire... Cine oare Va fi să surpe, noaptea, zidul ei? Prea fără seamăn piatra le apare Neomenștrilor mei zei?

Ori blestemat din de-altă zeitate? Ori relele de la Satan se trag? Mă străduiesc zadarnic: nu se poate Să fac să treacă zidul de un prag.

O navă am visat, plînd pe glie; Virtutea osîndă am visat. Fă-ți sufletul și trupul jertfă vie Și zidul, noaptea, n-o mai fi surprat.

Eu viața-s gata jertfă să mi-o dăru, Dar cine va zidi și va visa? Te-nură, Doamne! I singur sint I Mă năru! Într-ai uitării hău, de-o fi așa.

Ci între două lespede, toată freamăt, Mi-a tot soțian-loc de sfînt altar, Ustat de temeri, nescofînd un geamăt, De parcă fericea-i dam din dar.

(Poetul sovietic Iuri Kojevnikov este un mare și vechi iubitor al literaturii române. Printre altele, de curînd a publicat o traducere în limba rusă a lui Brăiloiu).

Omagiu lui L.N. Tolstoi

La București a avut loc simpozionul L.N. Tolstoi, organizat sub egida Academiei de științe sociale și politice. Unii scriitorilor, Societății de științe filologice și Asociației slavofile...

Creștia tolstoiană și unele aspecte ale compoziției romanului în critica românească interbelică (Adrian Ghijlich), Tolstoi și „mutațiile literare” ale secolului al XX-lea (Mihail Novicov)...

restii și Paris, sub modestul titlu: Schița unei metode de folclor muzical. Prima de acest fel la noi, este imediat adoptată și de specialiștii...

Luceafărul

Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMANIA

Redactor șef: Nicolae Dragoș, Mihai Ungheanu (redactor șef adjunct), Teodor Baiș (secretar responsabil de redacție)

REDACȚIA: București, Piața Școlii Nr. 1, tel. 17 32 09 ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei Nr. 115, tel. 50 74 96 ABONAMENTELE: 3 luni — 13 lei; 6 luni — 26 lei; 1 an — 52 lei Tiparul executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA ȘCOLII” Paginator Dobru Marian